

ADEVÉRUL

ABONAMENTUL :

Pe un an . . . 16.— cor. Abonamentul la mai multe
Pe 1/2 de an . . . 8.— „ exemplare pe un an 12.— cor.
Pe trei luni . . . 4.— „ Pentru străinătate:
Un număr 30 fileri. Pe un an . . . 24.— cor.

ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT DIN ARDEAL ȘI BANAT.

Apare în fiecare Duminică.

Ori-ce scrisori și bani să se trimită pe adresa:

„ADEVÉRUL“
SIBIU, STRADA ROSENANGER NR. 14.

Tot aici se primesc și anunțuri cu prețuri ieftine.

Dare de partid. În luna Aprilie a intrat în casa Comitetului central următoarea dare de partid: Personalul „Adevărului“ 5 cor. Secțiunea din Sibiu prin tov. G. Joandrea 14 cor. 40 fil. Secțiunea din Deva (prin tov. P. Tocaci) 600 cor. Grupa minerilor din Săcărâmb (prin tov. Ess I.) 314 cor. 40 fil. Secțiunea din Ida-mare (prin tov. T. Botârlă) 6 cor. 40 fil. Grupa muncitorilor de pământ din Egeriște (Börvény) prin tov. I. Danciu 8 cor. Grupa minerilor din Aghireș 60 cor. 60 fil. Total 1018 cor. 80 fil.

„Partidul țărănesc.“

După Adunarea națională dela Alba-Iulia, după stabilirea Consiliului Dirigent la Sibiu eră foarte natural ca multe opinii apăsate și multe spirite adormite să reînvie și să se urce la tribuna poporului. Așa s'a și întâmplat. Au apărut gazetele cu duumul, unele vechi suprimate de teroarea oligarhiei maghiare și de războiul distrugător, iar unele cu totul noi. Printre cele noi este și „Renașterea Română“ al cărei titlu explică epoca în care a apărut.

Această gazetă venise cu emblema democrației și cu devisa vindecării unor rele, cari și după ea există în România veche.

Știut este că în România, pe lângă multe alte boale există și boala partidelor și a șantajului de presă. Foarte probabil că aceste boli au fost menite să fie vindecate de „Renașterea Română“, dar în loc să le vindece s'a molipsit și „ea“ de aceste boli, căci după ce a văzut că cu zăzaniile și polemicile sale nu-și ajunge scopul, acum începe a pune bazele unui nou partid zis „țărănesc“. O fi și acesta ca și cel din București: să cauti țărani cu lumânarea în el și nu-i vei afla. Iată că în loc să vindece boala pe care voiau s'o lecuiască ei singuri s'au îmbolnăvit de ea.

Nu zicem noi că țărani n'ar avea dreptul să se organizeze în partidul lor de castă, dacă interesele lor nu și-le văd reprezentate nici prin partidul național român și nici prin cel socialdemocrat. Dar mișcarea aceasta să o înceapă țărani sau astfel de intelectuali cari sunt cu trup și suflet pentru emanciparea țaranului, pentru ridicarea lui materială și morală prin transformarea sistemului social, care a împedat prosperarea țaranului făcându-l sărac „lipit pământului“. Pentru aceasta trebuie și bună voință și pricepere, ba încă și o doză considerabilă de idealism altruist. Dar din acestea nimic nu observăm la ziarul, care proiectează înființarea partidului.

Partidele când se nasc trebuie să fie determinate de o necesitate politico-economică. Nu zicem că această necesitate nu ar exista. Dar mai întâi trebuie să se restabilească viața normală. Să vedem ce poziție ia partidul național, care e la putere, față de rezoluția dela Alba-Iulia și întru cât aceasta n'ar fi respectată și

partidul socialdemocrat n'ar începe campania pentru realizarea ei, natural că țărani ar fi determinați a-și apăra interesele cum pot și dacă altfel nu s'ar putea ar începe lupta prin formarea unui partid țărănesc. Dar aceste timpuri încă n'au sosit. Iar reforma agrară, care este cea mai arzătoare necesitate a țaranului, formează un punct din programul acestui „partid țărănesc“ așa cum l-au copiat din rezoluția dela Alba-Iulia, deci tot program rămâne.

Ori rezoluția dela Alba-Iulia a devenit o lege și e caraghios când se naște un partid care își pune în program legile existente deja. Atunci asta nu mai este program. În asemenea cazuri partidele își fac un program mai îndepărtat și luptă pentru respectarea și aplicarea legilor existente.

De altfel întreg proiectul de program este în mare parte o copie după acea rezoluție cu câteva întortochieri nu înspre radicalism ci înspre conservatorism. Iar în altă parte sunt niște înădituri luate din programul partidului național. Tot ce este nou în acest „proiect“ este că vede un pericol grozav în socialism și în comentarea proiectului de program se silește să explice că partidul acesta se naște numai de frica socialismului, ca după despotismul capitalist țaranul va cădea în ghiarele despotismului socialist, care „vine să-i ia pământul și vrea să-l robească în întregime“.

Intreg proiectul de program e o absurditate bazată pe rea credință și naivitate. Cum vin să revendice relele sociale acei cari nici idee n'au de sociologie, nici de teoria socialistă. Cum vor să vindece boalele aceia, cari nici idee n'au de medicină? Toată naivitatea lor reese și din felul cum interpretează programul partidului socialdemocrat. Ei lasă să se înțeleagă că programul partidului național și rezoluția votată la Alba-Iulia este prea radicală și ei bat înspre sistemul vechiu. De altfel punctele mai principale din proiectul de program al „partidului țărănesc“, care s'a născut mort, le vom arăta în n-rul viitor arătând și partea lor absurdă și vom arăta că tot partidul țărănesc nu e decât o pescuire în apă tulbure.

Noi le recomandăm domnilor să nu pescuiască în apă tulbure că nu le va reuși. Au trecut acele timpuri când puteai înșelă lumea cu fraze. Azi poporul și-a deschis ochii și cere fapte.

A spune că pământul pe care nu l-ai adus și nici nu l-ai făcut, e al tău, e tot așa de mare nedreptate cașicând ai zice: Soarele ce strălucește pe bolta cerească e al meu și cine vrea să se încălzească la razele lui să-mi plătească mie arenda.

Sistemul social capitalist este bazat pe minciună, jaf, înșelăciune și proprietate privată.

Opt ore de lucru și mica industrie.

Știrea că Consiliul Dirigent va lansa un decret privitor la 8 ore de lucru pe zi, cu începere dela 1 Maiu, a produs mare panică între capitaliști. S'au speriat teribil că acum vor fi scurtați în profitul lor și pe cât le-a fost posibil s'au plâns la toată lumea că Consiliul Dirigent a făcut-o aceasta „cu dela sine putere“. Se înțelege că marii capitaliști, cari sunt scurtați în primul rând, nu s'au plâns în mod direct, ci și-au îndemnat proptelele lor, pe micii industriși să înceapă lătratul la lună ca apoi dacă vor vedea că acest lătrat are efect să înceapă și ei urletul.

Astfel mica industrie, care ca și proletariatul inconștient și neorganizat, necunoscându-și chemarea, prin „Foia Poporului“ atacă ideea scurtării timpului de lucru apărând interesele marelui capital. Mica industrie și „Foia Poporului“ nu voesc să vadă faptul că ea, mica industrie, este împedată în dezvoltarea ei de a deveni mare numai de situația imposibilă creată de marele capital și nici decum de cererea justă a muncitorilor de a-și îmbunătăți soarta.

Faptul că marii capitaliști găsesc muncă eficientă și îndelungată, își vad profitul asigurat și fără a se folosi de mașinile cele mai perfecte. Și la ce să-și bată capul cu perfecționarea tehnicii dacă muncitorii sunt așa de proști că lucrează mult și efln, căci ei, capitaliștii pot ține piept concurenței și fără mașini. Iar mica industrie este ținută între ciocan și nicovală: tânjește. Pentru că susținându-se sistemul semi-patriarhal nu este silită să progreseze.

Greșeste mult reprezentantul micii industrie când spune „că micșorarea orelor de lucru scumpește mărfurile, îngreunează dezvoltarea industriei și slăbește puterea de concurență“. Pentru că teoria „că prețul mărfii îl stabilește câtimea de muncă depusă la crearea acelei mărfii“ a fost de mult aruncată la muzeul de vechituri și astăzi fiecare om al progresului știe că prețul mărfii este stabilit de legea ofertei și cererii. Iar dezvoltarea industriei nu o îngreunează ci o accelerează prin faptul că determină folosirea cât mai intensivă a mașinismului, deci nici puterea de concurență nu o slăbește prin faptul că în alte țări nu se lucrează mai mult de 8 ore, ba vor lucra mai puțin. Aceasta o spune „Foia Poporului“ mai jos în acelaș articol că în străinătate grație școlilor de meserii și dezvoltării tehnice se lucrează în 8 ore cât la noi în 12.

Foarte bine aceasta fiindcă muncitorii mai demult au scurtat orele de lucru și au silit statele să înființeze școli de meserii și pe capitaliști să aplice tehnica în industrie.

Prin faptul că muncitorii dela noi lucrează numai 8 ore va sili statul și pe capitaliști să se folosească de toate scorniturile mașinismului pentru a ține piept concurenței din străinătate, iar să nu-și facă scut în contra concurenței din mizeria muncitorilor cum au făcut-o în trecut. D-lor cred că râvna după câștig a capitaliștilor este unicul motiv care determină dezvoltarea industriei și de aceea zic că „micșorarea orelor de lucru ruinează industria“. Dezvoltarea industriei este determinată de puterea de consumare și de cultură a poporului și nici decum de lăcomia unei caste din societate.

Apoi zice că „industria s'ar putea desvolta numai dacă statul ar ridica niște ziduri chi-

nezești în formă de vămuri. Poftim minte genială. Dar bine domnilor, până acum ce a fost în fosta Ungarie? N'au fost ziduri chinezești? cari au dus țara la războiu și industria tot nu s'a dezvoltat. La noi au fost mai scumpe articolele industriale ca în țările apusene și țărânul nostru a purtat opinci în loc de cisme și plug de lemn în loc de mașini și casă de nuele în loc de casă de cărămidă etc., pentru că n'a putut ajunge la articolele industriale, cari putezau în magazine și muncitorii plecau la America după lucru cari puteau, cari nu lăncezeau în mizerie.

Și noi constatăm că avem mare trebuință de potențarea producției pe întreg terenul, dar aceasta nu prin stoarcerea măduvei din oasele muncitorului nici prin jupoierea consumatorului, ci prin faptul că noi avem materiile industriale în mare parte aci acasă, pe când alții trebuie să le transporte din mari depărtări, și prin folosirea forțelor naturale în tehnică, ceea ce nu o pot face toți, neavând o țară așa de bogată în toate.

Deci și noi zicem că să muncim dar mai mult cu mintea decât cu puterea.

Domnii industriași să nu se indigneze că Consiliul Dirigent a hotărât sau va hotărâ cu „dela sine putere“ 8 ore de lucru. Să privească în jur de țara noastră ce se întâmplă și atunci vor vedea că hotărârea este cât se poate de înțeleaptă și venită la timpul cel mai bun.

Acest decret este o mică operație a industriei bolnave care se va însănătoși în viitor, iar micii industriași sprijiniți de „Foia Poporului“ să nu creadă că industria va muri sub această operație.

Tiron Albani.

Ardealul sub apă.

Nenorocirile nu vin singure. Ele, în urma prostiei omenesci, pe care țărânul o numește răutate, se țin lanț. N'au fost destule suferințele războiului de cinci ani, acum vin și revărsările. Nu dela Dumnezeu ci tot din cauza acelora cari au făcut și războiul.

În urma ploilor prea multe, cari au curs dela Paști încoace, s'au umflat Mureșul, Someșul, Oltul și Crișul și au inundat ținuturi întregi. Nu numai sămănăturile se află sub o mare de apă ci sate întregi sunt inundate. Oamenii cari mai pot își părăsesc căminurile și se duc pribegi în lumea largă fără adăpost iar micul lor avut cade pradă valurilor nemiloase. Mai ales Someșul și Mureșul s'au revărsat în mod teribil. Cât e șesul acestor râuri este numai apă. Ce nenorocire pe bieții locuitorii!

Consiliul Dirigent a căutat să ia măsuri de ajutorare: A votat un milion de coroane și a încredințat pe dl Dr. Emil Hățiegan, șeful resortului Codificării să conducă acțiunea contra inundărilor. Mult însă nu va putea face acum. Contra acestor inundări trebuie luat măsuri mai dinainte. Dar când și cine eră să ia măsuri? Foștii noștri domni Unguri au avut alte griji: Au făcut războiul cu toate nenorocirile lui; apoi s'au silit să închidă și maghiarizeze școlile românești și câte alte bazaconii. Dar la canalizarea apelor nu s'a gândit nimeni, cu toate că nu de mult, cu un an înaintea izbucnirii războiului, au fost asemenea revărsări, ba poate mai grozave și în loc de a se lua măsuri ca nenorocirea să nu se mai repete, au făcut războiul. A fost mult mai binevenit pentru stăpânitorii decât regularea apelor.

Nu voim să dăm școală foștilor guvernatori, căci aceștia și-au luat pedeapsa bine meritată. Dar voim să arătăm cât a fost de nedrept și de tiran sistemul de atunci și a trage învățăminte din trecut ca să putem ocoli în viitor asemenea nenorociri obștești. Să nu credem că aci-ista este o pedeapsă dumnezeiască, să ne mîngîiem că n'avem ce face, ci trebuie să declarăm că numai acei oameni sunt chemați să guverneze țara care-i cunosc toate durerile, toate neajunsurile și se folosesc de puterea publică și cu sau fără voia unei clase de trântori sau de nepăsători iau măsuri ca să nu se mai întâmple nenorociri ca inundațiile de acum.

Dacă în locul tranșelor (decungurilor) din Galiția, Rusia, Serbia și Italia se canalizau apele și se făceau uzini electrice pe ele, astăzi țara ar fi un raiu, nu un potop. Sperăm că de aci înainte vom ști cu toții ce avem de făcut.

Insemnări.

Patriotism...

In ideologia burghezo-capitalistă noțiunile: Patriotism, naționalism, șovinism, aveau un singur înțeles; a disprețui; a batjocori și a prigoni tot ce nu aparține rasei și clasei dela putere.

Noi românii din fosta Ungarie până acum am simțit aceasta pe propria noastră piele. Și cu noi împreună toate națiunile conlocuitoare, ba chiar și muncitorimea maghiară care devenind conștientă nu mai trăgea la carul șovinismului: se numea „hazatlan bitangok“ (bastarzi fără patrie).

Astăzi „Patria“ în urma dezastrului războinic s'a descompus: Deoparte națiunile batjocorite: „Büdös oláh“, „marha tót“ etc. „Valahi puturoși“ și „slovacii proști“ s'au luat partea lor din patrie, iar „bastarzii fără patrie“ au pus mâna pe restul „patriei“ ce-a mai rămas.

Se crede însă că unitatea patriei, a națiunii o compune rassa, limba ce-o vorbește poporul. Acum se dovedește că nu e așa. Socialiștii au spus-o mai de mult dar n'au fost crezuți. În Ungaria neaoșă muncitorimea a despoiat burghezimea de privilegiile ei și această burghezime văzându-se lipsită de privilegiile de clasă a rugat pe „Büdös oláhok“ să le ocupe toată „Patria“ căci burghezimea ca cea mai șovinistă împintată și mîncătoare de valahi, preferă să fie supusă acestor „valahi puturoși“ numai privilegiile ei să-i fie asigurate. În Oradea, Debrecin, Sătmar etc. au primit cu flori pe valahii pe cari înainte cu 2 luni i-ar fi mîncat de vii. Ba chiar și corifeii șovinștilor dela „Pesti Hirlap“ și-au trimis delegația la comanda militară a valahilor și le-a cerut să ocupe Budapesta.

Așa a făcut și țarul Nicolae și capitaliștii din Germania și așa fac toți patrioții șovinști. Va să zică tot e adevărat ce a spus Marx: Acolo-mi este patria, unde am și drepturi.

Ziua de 1 Maiu în Ardeal

Deși starea de asediu, deși poporul orbit de naționalism, muncitorimea organizată a serbat ziua de 1 Maiu cu un entuziasm și hotărâre demnă de timpurile în cari trăim. Ceea ce nu s'a văzut până acum și în orașele cele mai mici ale Ardealului, unde industria abia a început să se desvolte și acolo muncitorimea a serbat ziua de 1 Maiu. Nu mai vorbim de centrele mari industriale precum e Sibiu, Brașovul, Clujul, Petroșeni etc. unde toate prăvăliile până când și cafenelele și restaurantele au fost închise de dimineața până seara. O liniște sărbătorească a luat locul goanei după pâine, frământărilor după câștig. Încă odată s'a dovedit că atunci când muncitorul pune ciocanul jos, atunci încetează de a mai curge sângele în vinele societății burghezo-capitaliste.

Dacă timpul nu ar fi fost așa de nefavorabil (căci în tot Ardealul a nins și a plouat) atunci sărbătorirea zilei de 1 Maiu ar fi luat niște proporții uriașe, așa cum niciodată nu s'a văzut în Ardeal. Cu toate aceste greutăți muncitorimea organizată în 20 de orașe și centre industriale a ținut întruniri, unde miilor de muncitori întruniți oratorii au explicat însemnătatea zilei de 1 Maiu, starea de astăzi a muncitorimei din Ardeal și ce trebuie să facem în cel mai apropiat viitor. La toate aceste întruniri s'a explicat muncitorilor în toate limbile necesitatea centralizării mișcării sindicale și politice, s'a accentuat asupra internaționalismului mișcării socialiste. Muncitorimea numai fără deosebire de naționalitate își poate ajunge scopurile sale. Muncitorii cu un entuziasm de nedescris au primit și înțeles că în societatea actuală relele nu decurg din deosebirea de clasă. Nu de aceea este sărăcie, lipsă și suferință pe pământ pentru că vorbim mai multe limbi ci pentru că omenirea este împărțită în clase. În clasă exploatare și în clasă exploatată.

În Sibiu.

Sărbătoarea universală în Sibiu a fost sărbătorită cu demnitate. Muncitorii însuflețiți pentru ideea desrobirii clasei muncitoare cu plăcere ar fi sărbătorit marea sărbătoare a internaționalei muncitorești în pădurea tânără, în mijlocul naturii care învie, dar în loc ca câmpul să fie plin cu buchete de flori colorate

și încântătoare, pomii se îndoaiau sub greutatea zăpezii ce cădea posomorită și greoaie din cerul uzuriu. Cu tot timpul posomorît orașul avea un aspect sărbătorec. Toate prăvăliile închise, pe strade abia circula câte un om, iar zăpada cădea cu zel... Muncitorii s'au adunat în două sale mari unde au sărbătorit ziua de 1 Maiu.

La ora 9 și jum. s'a deschis serbarea la restaurantul Hager de către tov. Schneider, iar la Treistejari de către tov. Krausz salutând pe cei prezenți. Apoi da cuvântul tov. Iann Flueraș care a vorbit în limba română și arătând într-o vorbire entuziastă de un ceas însemnătatea zilei de 1 Maiu, a îndemnat pe muncitori a intra în organizație și a-și face datoria lor de muncitori conștienți. A făcut o reprivire la trecut și a spus de ce are muncitorul nevoie de 8 ore de muncă. A mai vorbit tov. Moga despre presa partidului „Adevărul“, „Wahrheit“ și „Igazság“, care spune, că sfânta datorie o are fiecare tov. să le aboneze și că în cel mai scurt timp „Adevărul“ va apare zilnic.

La sfârșit a vorbit în limba germană tov. Veronits, iar în cea maghiară tov. Domokos iar la Treistejari tov. Baumann arătând și ei însemnătatea zilei de întâi Maiu. La ora 1 s'a sfârșit, după care s'a început joc până seara la 9 ore.

Un mic incident a avut loc în Sibiu: Pe drum merg la întruniri mai mulți tovarăși. Soldații fiind puși în controlă, au văzut unor tovarăși insignia de 1 Maiu, au alergat după ei și i au arestat. Dar la protestul tovarășilor din conducere au fost puși în libertate.

În Valea Jiului.

Ce deosebire uriașă între 1 Maiu asta și cel de anul trecut. Atunci eră totul verde... Soarele ardea cu putere... paserile ciripeau... munții erau senini... Jiul curgea liniștit...

1 Maiu acesta e îmbrăcat într'un verde alburii, căci zăpada care cade încontin acopere verdeața... și ninge... ninge într'una... Munții nu se văd de nori... Iar Jiul furios și turbat s'a revărsat din albia lui și rupe pomii, podurile, întăriturile, navălește în interiorul minelor unde produce explozii și ucide oameni. Muncitorii sar din toate părțile întru apărarea tovarășilor în pericol, cari au trebuit să lucreze pentru continua funcționare a întreprinderii.

În Maiu anul trecut din toate cele 6 comune miniere muncitorii s'au strâns laolaltă în strămoșia Surducului unde 4 vorbitori odată le-au vorbit de pe patru tribune. Erau atunci 15 mii adunați laolaltă, bărbați, femei. Astăzi acest număr s'a frânt în patru, și în patru localități deosebire s'au ținut întrunirile.

Înainte de amiază s'a serbat la Lonia și Vulcan, iar după amiază la Petroșeni și Lupeni, La Lonia și Petroșeni a vorbit tov. Ciser, la Vulcan și Lupeni tov. Buciumean. Ambii au arătat însemnătatea zilei de 1 Maiu, necesitatea ca muncitorimea lăsând ura de nație: șovinismul laoparte, să reinființeze din nou organizațiile sindicale întrerupte în funcționarea lor pentru un moment de evenimente ce au bîntuit și bîntue Ardealul. S'a arătat muncitorimei reformele pe cari tovarășii din Consiliul Dirigent sunt pe cale să le facă, cum sunt: 8 ore de muncă; Comisiunea de arbitrii a neînțelegerilor dintre patroni și muncitori; reforma cassei de boale etc. Au spus că toate aceste reforme sunt bine venite și frumoase, dar punerea lor în aplicare și controlul aducerii lor la îndeplinire trebuie să-l facă muncitorimea prin organizațiile ei economice și politice. În toate părțile muncitorii mineri au înțeles că acum nu mai e timp de pierdut și cu mare însumfieri au primit vorbirile tovarășilor hotărând să depună o activitate îndoită ca să câștige timpul pierdut.

După întruniri s'au făcut o mulțime de abonați la toate foile partidului și s'au vândut numeroase bonuri de împrumut la „Adevărul“; dovada cea mai bună că atunci când muncitorimea i se cere sacrificiu pentru mișcare în orice moment e gata să facă.

Dela toate întrunirile muncitorii s'au rislit cu convingerea aceea că în anul acesta 1 Maiu în Valea Jiului din cauza împrejurărilor și a timpului nefavorabil nu a fost la înălțimea lui.

Trebuie să lucrăm din toate puterile ca cel viitor să fie cu atât mai frumos și mai înălțător.

In Oena Mureșului.

Timpul ploios împedecând toate pregătirile, pe cari tovarășii de acolo le-a făcut pentru ca serbarea să se țină la verdeață s'a hotărât în ultima zi ca serbarea să se țină în sala de recenziu a salinelor.

După intonarea „Marseillaisei” și a altor cântece, predate de fanfara minerilor, în urale de însuflețire a muncitorilor adunați tov. Rotar ca președinte deschide serbarea dând cuvântul tov. Grădinaru, care luând cuvântul, arată însemnătatea zilei atingând totodată și alte puncte generale ale mișcării socialiste de pe întreg globul pământului. După tov. Grădinaru, care a fost viu aclamat, a urmat tov. Drăghici, care într-o vorbire înflăcărată a înfierat cu vehemență ticăloșiile dușmanilor muncitorilor și a mișcării socialiste. Sfârșind i s'a făcut frumoase ovatiuni.

Au mai vorbit tov. Szilágyi în limba maghiară și tov. Aranyosi și Miklosi în limba română ocupându-se cu chestii locale, după care tov. Rotar încheie partea primă a serbării în urale și aclamațiuni îndelungate ale mulțimei.

După aceasta a urmat petrecerea, care în cea mai bună armonie și însuflețire a durat până la oarele 6 seara.

Mulțămii frunțașilor mișcării de acolo pretutindeni a domniit un aer sărbătorec.

La această serbare au suprasolvit următorii tovarăși: Bakos Ferencz 24 cor. Iuliu Rusu 1, Nicodim Majer 10, Ivan Majer 3, Liținiu Majer 1, Gulacs József 5, Iuliu Marjan 10, Szilágyi János 1, Nicolae Presecan 3, Kovács József 20, Vasile Kiorean 9, Roman Ignate 1, Mureșan Victor 10, Krajnovics Abraham 1, Bărbații de încredere 15 cor. Suma totală 114 cor.

1 Maiu în Oena Dejului.

Ziua de 1 Maiu a avut o mare însemnătate aici, cu atât mai mult cu cât a fost de prima dată când s'a putut serba așa cum se obișnuște de către muncitorii organizați de pretutindeni. Au știut muncitorii câte puțin de această serbătoare, nici în anii trecuți nimeni nu se scoborâ în mină în ziua de 1 Maiu, însă nu cunoșteau însemnătatea și modul cum se serbează.

Acuma muncitorii s'au adunat cu toții în marea sală, care servește pentru apelul minerilor.

Din partea autorităților comunale au fost prezenți secretarul comunal și o patrulă de jandarmi.

Muncitorii toți aveau pe plept cocarda roșie cu inscripția de 1 Maiu.

Tov. Vasile Zichişan vorbește cel dintâi, atrăgând atenția muncitorilor ca în aceste momente grele să fie liniștiți și să se abțină de la manifestări politice, cari nu se potrivesc cu situația noastră de acum.

Vorbește apoi tov. T. Botirlă, trimis al comitetului central din Sibiu. Vorbind de serbătoarea de 1 Maiu, zice că această zi este serbată de muncitorii din toată lumea, prin urmare nu numai sute și mii ci milioane de muncitori au pus jos unelte de muncă, și poate chiar în acest ceas sunt adunați la un loc manifestând și arătând stăpânitorilor că muncitorii sunt azi o forță de care trebuie să se ție seamă, trebuie să li se dea drepturi și puțința de a trăi mai omenește, și asta cu atât mai mult cu cât ei poartă pe umerii lor toate greutățile, fac toate muncile, ei merg în armată și războiu, se cuvine prin urmare să li se facă toate îmbunătățirile de cari au trebuință.

Tov. Ikralfalvi Papp József, în limba maghiară, spune că muncitorii maghiari înțelegând scopul comun pentru care luptă organizațiile muncitorești sunt hotărâți a intra în organizație chiar cu începerea de azi. Această declarație a adus mare mulțămire în sânul tuturor muncitorilor.

Tov. Alexandru Popp vorbește tot în acest sens.

Mai vorbește tov. Neculae Mureșan, în limba maghiară, care spune că în afară de ziarul „Minerul” orice muncitor maghiar are datoria de a abonă și ziarul „Igazság” care se ocupă cu nevoile generale ale muncitorilor.

După vorbirea de închidere, ținută de tov. Vasile Zichişan, serbarea a luat sfârșit.

In Orăștie.

Tovarășii din Orăștie n'au avut parte de serbeze ziua de 1 Maiu așa cum s'ar fi convenit și cum s'a așteptat. Datorită neglijenței comitetului secțiunii și mai ales a președintelui nu s'a luat măsuri ca în caz de ploaie se va ține serbarea în local închis. Ci pur și simplu s'a anunțat că serbarea se va ține în mijlocul pieții. Ploaia curgea ca din găleată și oamenii neștiind unde să meargă au rămas acasă. Și acei pe cari i-am putut încunoștința că adunarea va avea loc în localul secțiunii, unde va fi arborat drapelul roșu, natura vitregă i a silit să rămână acasă, căci valea care curge prin oraș s'a umflat ca o minune și a început să rupă malurile smulgând pomii din grădini, doborând case și ducând poduri, așa că fiecare își temeă mica sa agonisire și se trudeau să salveze ce mai pot salva.

Cu toate astea s'au adunat vreo 40 de tovarăși cărora tov. Albani, delegatul din Sibiu, le-a ținut o vorbire despre însemnătatea zilei de 1 Maiu și drepturile muncitorilor. După ce a mai luat cuvântul și tov. Dr. Ștefan Dénes muncitorii s'au îndepărtat promițându-și că vor petrece când va fi o zi frumoasă în amintirea zilei de 1 Maiu.

In Roșia Montană.

Cu toate că timpul n'a fost favorabil a'nins aproape toată ziua, muncitorii conștienți din Roșia au serbat ziua de 1 Maiu foarte frumos.

La oarele 8 dimineața sala mare, numită Ansthal, a fost ticsită de mineri îmbrăcați în haine de serbătoare. După ce muzica a intonat Marseleza și cântecul minerului, tov. Colceriu a deschis întrunirea în câteva cuvinte frumoase, atrăgând atențiunea muncitorilor ca în ziua aceasta de mare însemnătate să fie liniștiți și să asculte pe tov. trimis din Sibiu tov. Iosif Receanu, secretarul partidului, care într-o vorbire bine pregătită a arătat însemnătatea zilei de 1 Maiu, vorbește despre munca de 8 ore arătând foloasele ce le-a câștigat muncitorii având timpul liber pentru educație încheie cu cuvintele că muncitorii numai prin solidaritatea lor pot pune capăt tuturor relelor și războaielor ce s'au făcut până acum.

La oarele 4 după amiază s'a început petrecerea dansantă care a durat până dimineața.

In Aghireș.

Muncitorii mineri din Aghireș, în anul acesta au serbat de prima dată marea sărbătoare muncitorească: ziua de 1 Maiu.

În armonie cu lucrătorii din toată lumea a pus în ziua aceasta sârșamele jos, rămânând băile în întunerecul lor. Arătându-și dorul de cultură și libertate. La oarele 10 s'au adunat în restaurantul Mátyás în spirit de sărbătoare. Cu toate că natura nu ne-a binecuvântat cu o zi frumoasă. Dar totuși s'au adunat peste o sută de muncitori unde tov. D. Gânju a ținut o vorbire despre însemnătatea zilei de 1 Maiu și despre necesitatea organizării. După vorbire s'a înființat grupa minerilor și s'a ales un comitet de conducere din 9 membri.

La urmă a fost joc până seara târziu.

Explosie în minele din Vulcan.

Șapte morți, un grav rănit.

În seara zilei de 2 Maiu din neglijența sau nepriceperea inginerului și a conducătorului, ocnă „Boiher” a explodat și șapte oameni au căzut pradă flăcărilor.

Din ordinul inginerului Pécsi muncitorii au vărsat apă în deschizătura arzândă din ocnă și producându-se abur și gaz ocnă a explodat.

S'au aflat moartea Iosif Rusnyak, subpreședintele sindicatului minerilor, George Lupu și Alexandru B. Kiss, mineri, Ioan Mihail, lăcătuș, Gavril Pécsi, inginer și Carol Tauchi, conducător de ocnă (Obersteiger).

Mihai Husca este grav rănit.

Muncitorii mineri au încetat lucrul pe o oră ca semn de doliu pentru pierderea tovarășilor iubiți căzuți victimă muncii.

Pentru „Adevărul” zilnic.

Tovarășii din toate părțile subscriu cu zel la împrumutul „Adevărului” pentru ca să apară zilnic cât mai curând. Însă trebuie să constatăm că față de stările ce domnesc acum: marea scumpete și lipsa de tipografie pretind o agitație mult mai întinsă, o muncă mult mai mare în această direcție. Dacă acele 3000 de bonuri ar fi subscribe într'un timp scurt am avea 75.000 Lei și cu acești bani am pune bazele unei societăți pe acțiuni; am cumpără o tipografie proprie a noastră și atunci fiecare Bon ar deveni o acție și atunci nu numai că am avea imediat foaia zilnică dar am putea tipări multe cărți și broșuri trebuitoare la cultivarea muncitorilor. Iar venitul curat s'ar împărți între acționari, care ar fi la an 10 procente, nu la doi ani, și muncitorii ar avea instituția lor proprie, care ar fi în continuă dezvoltare.

Deci rugăm pe toți tovarășii și binevoitorii noștri să ne dea tot concursul lor pentru a ne ajunge cât mai îngrabă scopul comun: O gazetă zilnică puternică, tipărită în propria noastră tipografie, ca să nu mai fim jupoiști de întreprinderile capitaliste.

Emisiune de 3000 bonuri à 25 Lei.

Replătibile în doi ani cu 10% interese.

S'au mai făcut următoarele subscrieri la împrumutul „Adevărului”:

Tov. Augustin Popa . . .	4 bonuri	100 Lei
„ Lazar Hentz . . .	4 „	100 „
„ Emilian Mihu . . .	2 „	50 „
„ Matei Szakács . . .	2 „	50 „
„ Ioan Székely . . .	2 „	50 „
„ Ioan Colda . . .	2 „	50 „
„ Teodor Muntoi . . .	2 „	50 „
„ Ioan Duicu . . .	2 „	50 „
„ Sigismund Király . . .	2 „	50 „
„ Solomon Grün . . .	2 „	50 „
„ Victor Taffan . . .	2 „	50 „
„ Muntean Vasile . . .	1 „	25 „
„ Laurian Aranyos . . .	1 „	25 „
„ Iosif Banciu . . .	1 „	25 „
„ Ioan Ciungan . . .	1 „	25 „
„ Teodor David . . .	1 „	25 „
„ Vasile Muntean . . .	1 „	25 „
„ Ioan Popa zis Husar . . .	1 „	25 „
„ Augustin Popa II . . .	1 „	25 „
„ Augustin Rusu . . .	1 „	25 „
„ Vasile Rotar . . .	1 „	25 „
„ Ioan Pop . . .	1 „	25 „
„ Eduard Páll . . .	1 „	25 „
„ Ioan Cara . . .	1 „	25 „
„ Augustin Almășan . . .	1 „	25 „
„ Longin Tămaș . . .	1 „	25 „
„ Petru Sălășan . . .	1 „	25 „
„ Ioan Oprea . . .	1 „	25 „
„ Ioan Stean . . .	1 „	25 „
„ Iosif Savu . . .	1 „	25 „
„ Andrei Nuber . . .	1 „	25 „
„ Francisc Beron . . .	1 „	25 „
„ Ionuț Hajdu . . .	1 „	25 „
„ Ilie Stirbu . . .	1 „	25 „
„ Balaș Székely . . .	1 „	25 „
„ Nicolae Chirca . . .	1 „	25 „
„ Lazar Moța . . .	1 „	25 „
„ Ioan Iancu . . .	1 „	25 „
„ Romulus Brinda . . .	1 „	25 „
„ Anton Steiner . . .	1 „	25 „
„ George Stan . . .	1 „	25 „
„ Ioan Golar . . .	1 „	25 „
„ Carol Gurka . . .	1 „	25 „
„ Ioan Tomșa . . .	1 „	25 „
„ Francisc Kovács IV . . .	1 „	25 „
„ Sabin Bodrog . . .	1 „	25 „
„ Traian Marian . . .	1 „	25 „
„ Aneta Marian . . .	1 „	25 „
„ Silvia Marian . . .	1 „	25 „
„ Neti Marian . . .	1 „	25 „
„ Vasile Mileșan . . .	1 „	25 „
Total . . .		1650 Lei
Suma din urmă . . .		3450 „
Total . . .		5100 Lei

Este imoralitate a folosi proprietatea privată pentru ameliorarea relelor îngrozitoare, cari sunt cauzate tocmai de instituțiile proprietății private.

Greva patronilor tipografi din București.

În București câteva zile n'au apărut gazetele. La noi se explică aceasta prin faptul că lucrătorii tipografi vor fi pășiți în grevă. Mai târziu însă, când a sosit primul ziar din București; după aplanarea conflictului, s'a știut că nu lucrătorii tipografi ci stăpânii tipografilor au făcut greva. Adecă au exclus pe lucrători din lucru pentru că aceștia au cerut dela tipografia „Universului” o neînsemnată mărire de salar. Dar patronii tipografi, solidari și ei, împreună cu sindicatul directorilor de ziare au hotărât să facă grevă și pe toți tipografilor i-au scos afară închizând tipografiile. Se înțelege că guvernul „Liberal” a fost departe de ideea de a împușca în ei, pentru că aceștia nu sunt „indivizi periculoși ordinei”, ci „buni români și patrioți”.

Dar pentru asta și patronii îngâmfaiți au găsit ce căutau:

Toți ziaristii profesioniști s'au solidarizat cu lucrătorii tipografi excluși și au înaintat și ei pretențiuni domnilor directori. Acum ei au declarat că până nu li se îndeplinesc cererile (de altfel modeste) nu vor începe lucrul.

Sindicatul patronilor tipografi (că și ei au sindicat) împreună cu al directorilor de ziare au ținut ședință cu ceartă și s'au desbinat, în urma căreia patronii dela gazetele: „Indreptarea”, „Izbânda”, „L'Orient”, „Dacia”, „Adevărul” și „Dimineața”, „Epoca”, „Argus”, „Măntuirea”, „Steagul”, „Le Progres”, „Rampa” și „Universul”, au primit cererile gazetarilor și lucrătorilor tipografi și apar. Iar patronii gazetelor „România”, „Vestea”, „România” și „La Victoire” au refuzat cererile și deci aceste gazete nu apar deocamdată.

Greva și excluderea sunt arme cu două tăisuri, dacă nu bagi de seamă bine, în loc să tai dușmanul, te tai pe tine.

1 Maiu și „Renașterea Română”.

D-l Hotăran în ziarul său din 1 Maiu se ocupă în articol de fond cu sărbătoarea muncitorilor, cu 1 Maiu.

După ce-și face o introducere conform credinței sale de burghez încarnat, d-l Hotăran, ieșind în fața socialistilor „români”, face pe marinosul dător de directive, ce nu poate face un pas, fără să dea greș, cuvântându-le cam în modul următor:

„... toate ar fi bune și frumoase, frați muncitori români, dar în urma urmei trebuie totuși să vă mai puneți în primul rând și în serviciul intereselor naționale române, cari mai au încă multe ciocniri cu interesele altor popoare veșnice sau chiar conlocuitoare... Ar fi și o crimă să căutați de pe acum o alianță cu muncitorii altor popoare numai pentru câștigarea unor „condițiuni mai bune de trai”.

Ori cu alte cuvinte: da zău, fraților, doar nu-ți face gluma, să ne lăsați cu caru'n pietri, să vă înfrățiți cu muncitorii altor popoare numai de dragul de a vă scoate din hamul nostru, de a trăi mai bine. Mai cuminte, ce naiba!

Căci—continuă după niște sărituri—dacă veți fi cu credință în Dumnezeu, cu iubire către aproapele vostru (stăpânii dragi, cari vă zându-vă tari și voinici, nu bucuos v'ar lăsa din ghiare!), atunci și voi veți putea înainta în bunăstare și civilizație și veți putea lua parte (privind) la plăcerile vieții.

Așa să vă ajute Dumnezeu!

Apoi, după două zile, amintindu-și, că a uitat de spus ceva, scrie la „Insemnări zilnice”, că „ziua de 1 Maiu a decurs fără de nici un incident. Solidaritatea socialistilor s'a dovedit de perfectă, deoarece nu numai toate prăvăliile, dar și cafenelele și chiar și ospătășiile erau închise...”

Cu toate acestea, d-l Hotăran nu se împacă cu sărbătoarea asta ciudată a muncitorilor, și nu fi tare mulțumit și recunoscător socialistilor, dacă altădată ar părăsi obiceiul acesta, cu toate că chiar Consiliul dirigent a sancționat-o de sărbătoare legală, că doar viața normală a suferit mult din pricina sărbătorii.

Adecă, ne mai pomenit! Pentru niște gârgăuni de-ai socialistilor, să nu poată dumnealor, domni burghezi, să bată cărțile în cafenele!

O singură zi avem și noi, muncitorii, solemnă, măreață și nici aceea nu bucuos ne-ar respecta-o, până când dumnealor ar voi în numele națiunii și alui Dumnezeu, să le răbdăm toate izbiturile de picior... Spartacus.

ȘTIRI.

— **Intâi Maiu și 8 ore de muncă.** Când congresul socialist internațional a hotărât ca muncitorimea din lumea întreagă să serbeze ziua de intâi Maiu ca o sărbătoare a muncii n'a mai fost vorbă de desfătare, ci de luptă, de luptă pentru a câștiga timpul de care fiecare suflet omenesc are nevoie pentru a se desfăta. Ținta principală a serbării muncitoare de intâi Maiu era: obținerea zilei de muncă de 8 ore, realizarea celor trei 8: 8 ore de muncă, 8 de desfătare, de reculegere, 8 de odihnă. Omenirea merge acum cu pași repezi înainte. Când s'a hotărât manifestația de 1 Maiu pentru 8 ore, — revendicarea aceasta părea un ideal îndepărtat, în tot cazul greu de realizat. Revendicarea aceasta este astăzi însă o realitate. Chiar zilele acestea Camera și Senatul francez au votat legea care prevede pentru Franța ca obligatorie, ziua de 8 ore. În Anglia revendicarea aceasta a fost întrecută și tot zilele acestea s'a fixat acolo pentru mineri ziua de 7 ore, cu perspectiva ca până în 1922 să se ajungă la 6. În Germania și Austria germană, 1 Maiu a fost proclamat de parlamente, sărbătoare legală. Dar chiar în România, ziua de 8 ore a făcut progrese mari și în unele ramuri ale tipografiei s'a ajuns la 7 ore de lucru. Și la noi s'a ajuns la 8 ore de muncă cu toate protestele capitaliștilor. De aci înainte la 1 Maiu nu vom mai lupta pentru cucerirea timpului de 8 ceasuri pe zi ci pentru susținerea lui, pentru aplicarea regulată și respectarea acestei reforme. Până când progresul tehnicii nu ne va forța să luăm lupta pentru 6 ore de lucru.

— **Bela Kuhn cere încetarea ostilităților.** Bela Kuhn, în numele guvernului bolșevist din Ungaria a trimis guvernelor român și cehoslovac următoarea propunere de pace: D-le președinte! În numele guvernului revoluționar maghiar, am onoare să vă comunic că recunoaștem fără rezerve toate pretențiile teritoriale naționale ridicate de d-voastră. Ați motivat aceste pretenții pe faptul de a pune capăt oprîmării milenare exercitată asupra poporului d-voastră, de clasa stăpânitoare a maghiarilor. Ați crezut că lucrați astfel în interesul și în conformitate cu voința acestor populații. Fostul guvern n'a admis propunerile d-voastră, invocând așa zisul drept istoric, care din vechea subjugare deducea dreptul de a continua oprîmarea. Din prima zi a venirii noastre la putere, am rupt cu acest principiu declarând în mod repetat și solemn, că nu ne bazăm pe principiul integrității teritoriale, și vă aducem acum direct la cunoștință, că recunoaștem fără nici o rezervă toate pretențiile d-voastre teritoriale naționale. În schimb cerem imediata încetare a ostilităților. Mai cerem să nu vă amestecați în afacerile noastre interne, precum vom evita și noi să nu ne amestecăm în ale d-voastră, tranzitul comercial liber și încheierea de convenții economice, corăspunzătoare intereselor ambelor părți. Ați obținut deci totul ce doreați. Nu mai trebuie să vărsați nici o picătură de sânge, nici să jertfiți viața vreunul singur soldat, sau să transportați furia războiului în regiuni pașnice pentru a vă realiza aspirațiile naționale. Acele clase cari oprîmău pe naționalii d-voastră erau în același timp subjugatorii claselor muncitoare ale poporului nostru. Instituțiile noastre interne le considerăm ca o afacere internă, credem deci, dacă asigurările d-voastră de până acum au fost serioase,

că de acum înainte poate domni pacea între noi. Așteptăm deci răspunsul d-voastră. (ss) Kuhn, Comisarul externelor. La cererea aceasta de pace a guvernului ungar, oficiosul Viitorul comunică că guvernul român nu va da nici un răspuns, deoarece socotește că nu se poate sta de vorbă cu bolșevicii dela Budapesta.

— **Românii sunt gata să ocupe Budapesta.** Un politician ungar a declarat că românii vor putea intra în Budapesta în 2 sau 3 zile. Mandatarul sovietist din Viena József Dénes a rugat misiunea americană de a mijloci pacea cu românii, sârbii și antanta. Misiunea a formulat 4 pretențiuni: 1. Predarea armelor trupelor roșii. 2. Retrăgerea guvernului sovietist. 3. Asigurarea vieții ostaticilor din Budapesta și 4. Ocuparea Budapestei de trupele antantei.

— **Reforma agrară.** Proiectul reformei agrare desbătut în cele din urmă ședințe a Consiliului, a fost primit și în amănunte și se va publica în curând. După cum suntem informați proiectul va fi supus spre examinare unei anchete de specialiști, înainte de a fi prezentat Marcului Sfat Național. Această anchetă va începe lucrările sale în timpul cel mai scurt posibil. Noi am încercat în numărul trecut a ne da păreri asupra reformei agrare dar cenzura a șters articolul.

— **Contra achitării lui Villain, asasinul lui Jaurès.** Consiliul administrativ al bursei de muncă a votat în ședința sa indignarea sa împotriva achitării ucigașului lui Jaurès și a dat vot de blam juzilor a căror verdict e o provocare a clasei muncitoare. (La Victoire).

— **Comitetul executiv al partidului radical și radical-socialist în întrunirea sa lunară din 13 Aprilie a. c. și-a exprimat profunda sa părere de rău cauzată prin verdictul juraților departamentului Seine de a achita pe ucigașul lui Jaurès și a adresat d-nei Jaurès omagiu simpatiei sale respectuoase.** (La Victoire).

— **Omagiu memoriei lui Jaurès.** Din prilejul verdictului de achitare față de Villain, ucigașul lui Jaurès; partidul socialist, uniunea sindicatelor și bursa de muncă din Lyon a organizat o grandioasă manifestare în onoarea amintirii lui Jaurès. Asemenea și la Saint-Etienne s'au serbat mari manifestări în memoria lui Jaurès. (La Victoire).

— **Preterul Comandamentului Trupelor din Transilvania în ședința dela 1 Maiu a. c., a condamnat pe individul Micu Ion din comuna Sebeșul de jos, la un an închisoare și 1000 lei amendă, pentru că a adus ofense ofițerilor și armatei române.**

Preterul Diviziei 7-a în ședințele dela 14 și 19 Aprilie a. c. a condamnat pe indivizii mai jos notați, după cum urmează: Alpari István din Unguroși, la una lună închisoare pentru că a contravenit ordonanței Nr. 2 purtând uniformă străină, Laureanu Mihai din Baita la una lună închisoare pentru că a insultat armata română, Hanzer Ștefan din Țigani la trei luni închisoare pentru că a insultat armata română, Fazakas Ferencz și Maior András din Garceni la trei luni închisoare pentru că au trecut linia de demarcație în mod fraudulos.

Poșta Administrației.

Mai multora. Toți aceia, cari voese a subscrie bonuri la imprumutul apariției Ziarului nostru zilnic, pot face subscrierile prin cea mai apropiată bancă asemnând suma ca să fie achitată de banca Albina din Sibiu. După primirea banilor vor primi bonurile după câte dorește să isosealească oricare.

Editor și redactor responsabil: TIRON ALBANI.

Tiparul tipografiei W. KRAFFT, Sibiu, Str. Orșului 10.

Cenzurat de: Subl. Bucur.

La Croitoria Petrașcu se cantă mai mulți lucrători, un croitor bun și o vânzătoare.

Dentistul Munteanu

—26 Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 28

Consultații: orele 8—12 și 2—5.